

Asia: VN/12962/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne liittyen lakiluonnoksen 1 §:ään
(Soveltamisala)

Kommenttinne

-

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne liittyen lakiluonnoksen 2 §:ään
(Valtionavustuksen saaja)

Kommenttinne

-

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne liittyen lakiluonnoksen 3 §:ään
(Avustettava toiminta)

Kommenttinne

-

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne liittyen lakiluonnoksen 4 §:ään (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus)

Kommenttinne

-

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne liittyen lakiluonnoksen 5 §:ään
(Valtionapuviranomainen)

Kommenttinne

-

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne liittyen lakiluonnoksen 6 §:ään (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustussasioiden neuvottelukunta)

Kommenttinne

-

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne liittyen lakiluonnoksen 7 §:ään (Valtionavustuksen määrä)

Kommenttinne

-

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne liittyen lakiluonnoksen 8 §:ään (Valtionavustuslain soveltaminen)

Kommenttinne

-

Tähän voitte kirjoittaa kommenttinne liittyen lakiluonnoksen 9 §:ään (Voimaantulo)

Kommenttinne

-

Tähän voitte kirjoittaa mahdollisia muita huomioita ja kommentteja

Kommenttinne

Kosti ry yhtyy maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnan seuraavaan lausuntoon:

Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta

LAUSUNTO

6.6.2022

Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta lausuu ehdotetusta lainsäädännöstä ja sen perusteluista seuraavaa:

- Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta pitää tärkeänä, että lakiehdotuksen 3 §:n 2 mom. nojalla yhdistysten ja säätiöiden rahoituksen kokonaistasossa huomioidaan yleinen kustannustason kehitys. Rahoituksen riittävän kokonaistason turvaaminen on tärkeää muun muassa kansalaisyhteisyhteiskunnan ja avustettavan toiminnan tavoitteiden saavuttamisen kannalta.

- Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta pitää tärkeänä, että terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen myönnettävissä valtionavustuksissa kirjataan mahdollisuus täysimääräiseen avustukseen lakia täydentävässä asetuksessa.
- Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta pitää tärkeänä ehdotusta siitä, että asetetaan uusi parlamentaarinen neuvottelukunta seuraamaan eri sektoreiden kansalaisjärjestöille suunnattua vuosittaista rahoitusta sekä toiminnan kehittämistä. Alueellisen tasapuolisuuden näkökulmasta verkostojärjestöjen neuvottelukunta korostaa, että parlamentaarisessa neuvottelukunnassa tulee olla myös alueellinen edustus esim maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnan kautta.
- Lakiesityksen perusteluissa arvioidaan, että paikallisesti toimivissa järjestöissä julkisen rahoituksen merkitys on korostunut, jolloin euromääräisesti pienikin avustus voi olla toiminnan jatkumisen kannalta hyvin merkittävä. Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta muistuttaa, että alueellisten järjestöjen aseman ja avustamisen pitää yhdenvertaisuuden näkökulmasta olla keskeinen seuranta- ja arviointikohde.
- Lakiesityksen perusteluissa todetaan, että varainhankinta on pääomaa vaativaa toimintaa ja sen tuottojen osuus on kokonaisuudessaan sosiaali- ja terveysjärjestöjen tuotoista pieni. Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta pitää hyvänä, että jatkovalmistelussa kootaan järjestöjen omien varainhankintamallien kehittämistä toimenpide-esitys, jonka toteutuksesta vastaa VM:n valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke.
- Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta pitää tärkeänä sitä, että STEAn rooli Sosiaali- ja terveysministeriön avustuskeskuksena turvataan tässä lainsäädännössä. Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta kannattaa myös selvityksen tekemistä laajemmasta riippumattomasta avustuskeskuksesta: sen hyödyistä ja haitoista.
- Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta pitää tärkeänä, että laissa säädetään Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusasioiden neuvottelukunnasta sekä riippumattomasta arviointi- ja avustusjaostosta, jotka valtioneuvosto asettaa neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa on tärkeää olla riittävä alueellinen edustus.
- Lakiesityksen perusteluissa todetaan, että avustusten kohdentamisessa luontevana lähtökohtana voi pitää yhdistysten ja säätiöiden perustoimintojen rahoittamista. Mahdollisissa tilanteissa, joissa valtioapuviranomainen esimerkiksi joutuu käytettävissä olevan määrärahan alentuessa priorisoimaan enemmän rahoituksen kohdentumista, valtionavustuksia myönnetään lähtökohtaisesti yleisavustuksiin. Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta muistuttaa, että alueellisten järjestöjen on vaikea saada toimintaansa yleisavustuksia, jonka takia kohdennettu yleisavustus ja hankeavustukset ovat monille järjestöille myös perustoiminnan turvaamisen osalta olennaisen tärkeitä.
- Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta yhtyy Sosten esitykseen siitä, että järjestöille tulee sallia läheisesti niiden perustarkoitukseen liittyvän oman toiminnan kohtuullinen tuotto ilman automaattista leikkausta avustukseen. Vähintäänkin säännös, jonka mukaan koulutustoiminnasta otetaan hyväksyttävänä kustannuksena huomioon vain toiminnan alijäämä, tulee poistaa tulevasta asetuksesta.
- Samoin Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta yhtyy Sosten huomioon, että tilintarkastajan raportti (nk. AUP) on järjestöille huomattava taloudellinen ja hallinnollinen rasite.

AUP-järjestelmä tulee analysoida kokonaisuudessaan ja arvioida, mitä vaikutusta erityisraportoinnilla on aidosti saavutettu, sen sijaan että sitä koskeva vaatimus sisällytettäisiin automaattisesti tulevaan asetukseen.

Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta toivoo, että yhteiskunnalliset vaikutukset sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden toimintaan parantavat toimijoiden toimintaedellytyksiä rahoituksen aikaisempaa paremman ennustettavuuden ja vakauden myötä kuten rahoitusuudistuksen perusteluihin on kirjattu.

Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta pitää tärkeänä esitystä siitä, että avustettavan toiminnan tulee osaltaan tukea ihmisten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa sekä perusoikeuksien toteutumista.

Nevasaari Sirpa
KOSTI ry